

**Hiba lenne az EU-nak
megszakítania Izraellel
kereskedelmi kapcsolatait**
Hogyan készül az EU
feláldozni versenyképességét
az ideológia oltárán (ismét)

MKI Nézőpont

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2025.

Szerző(k):

Molnár Dorina

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet weboldalán](#).

2025. szeptember 16.

Molnár Dorina, operatív főigazgató, MKI

Ursula von der Leyen szeptember 10-én tartotta szokásos – ám szokatlanul ellentmondásos – éwertékelő beszédét az Európai Parlament előtt. A várható panelek – például Ukrajna tartós támogatása, a tiszta energia vagy a védelem – mellett Izrael is szóba került: a Bizottság elnöke szankciókat [helyezett kilátásba](#) „szélsőséges miniszterek és erőszakos telepések ellen”, valamint a „Társulási Megállapodás kereskedelmi vonatkozású részeinek részleges felfüggesztését”. Bejelentése, amely a gázai válságra kívánt reagálni, egyszerre váltott ki tapsot és nemtetszést a képviselők körében, mivel minden frakció saját morális állásponttal rendelkezik Izrael ügyében. A kérdés azonban, amelyet Európának bármilyen lépés előtt fel kell tennie magának: vajon érdeke-e az EU-nak, hogy – akár részlegesen is – megszakítsa kereskedelmi kapcsolatait Izraellel.

AZ EU-NAK SZÜKSÉGE VAN AZ IZRAELI VÉDELMI ÉS KETTŐS FELHASZNÁLÁSÚ TECHNOLÓGIÁKRA

A bejelentésre érkezett gyors reakciók rendszerint arra mutattak rá, hogy Izrael legnagyobb kereskedelmi partnere maga az EU, amely tavaly Izrael kereskedelmének 32 százalékát tette ki – ezzel azt sugallva, hogy egy ilyen döntés elsősorban Izrael gazdaságát sújtaná. Bár fordítva ez természetesen nem igaz, az EU kulcsfontosságú termékeket importál Izraeltől, különösen a védelem és a kettős felhasználású technológiák területén. Az európai országok fegyverimportja 2020 és 2024 között 155 százalékkal nőtt az előző öt évhez képest, nagyrészt a kontinens erősödő biztonsági aggodalmai miatt. Izrael mára a globális fegyverkereskedelem meghatározó szereplőjévé vált, és a nyolcadik helyre lépett elő a fegyverkivitelben; nagy európai vevői, például Németország és az Egyesült Királyság, jól jelzik növekvő befolyását.

Izrael védelmi exportja 2024-ben 13 százalékkal emelkedett, és rekordmagas, közel 15 milliárd dolláros szintet ért el. A növekedést elsősorban rakéták, légvédelmi rendszerek és más fegyverek eladásai tették ki, amelyek több mint felét (54 százalékát) EU-országok katonai képességeinek erősítésére szállították. Jól látható példája ennek Németország Arrow 3 rendszerének megvásárlása Izraeltől – egy fejlett, hosszú

hatótávú ballisztikus rakéták elleni védelmi rendszer –, amely az ország legnagyobb védelmi megállapodása volt 3,5 milliárd dollár értékben. További példák közé tartozik a Dávid Parittyája (David's Sling) közepes hatótávú lég- és rakétavédelmi rendszer, amelyet Finnország szerzett be 2023-ban; vagy a Heron drónok, amelyeket több európai ország vásárolt, legutóbb Németország is; valamint az önmegsemmisítő keringő löszerek, például a Harop drónok, amelyeket precíziós csapásokhoz használnak.

A MINŐSÉG SZÁMÍT, NEM CSAK A MENNYISÉG: HARCMEZŐN KIPRÓBÁLT TECHNOLÓGIÁK

Az izraeli védelmi és kettős felhasználású export jelentősége Európa számára elsősorban nem a volumenében rejlik. Az izraeli védelmi és kapcsolódó technológiák előnye az, hogy folyamatosan a terepen tesztelik őket. Ellentétben az európai országokkal, Izrael állandóan olyan harctéri helyzetekkel szembesül, ahol képességeit ténylegesen alkalmaznia kell és próbára tennie, aminek eredményeként csúcstechnológiákat fejlesztett ki a műholdak és űrrendszerek, a légvédelem, a radarok, az elektronikai és kiberhadviselés, valamint a mesterséges intelligencia területén.

IRONIKUS MÓDON UKRAJNA IS PROFITÁL EZEKBŐL A TECHNOLÓGIÁKBÓL

Az EU-ba tartó izraeli védelmi export megvágása Ukrajnának sem jelentene sok jót – sőt, éppen az ellenkezőjét eredményezné annak, amit Ursula von der Leyen szorgalmaz, még konkrétan az idézett beszédében is. Bár Izrael óvatosan kerüli a fegyverek közvetlen exportját Ukrajnába, azok közvetett módon mégis eljutnak oda. Például egy izraeli védelmi cég [eladott](#) drónelhárítási rendszereket Lengyelországnak, amelyek aztán Ukrajnába kerültek. A drónelhárítási rendszerek kulcsfontosságú elemei az ukrán védelemnek, hiszen egyre többen hivatkoznak az ukrain háborúra „[drónháborúként](#)”, és Izrael rendelkezik a legfejlettebb technológiákkal és szakértelemmel a dróntámadások kivédésében. Egy másik példa, amikor Szlovénia M-55S típusú, szovjet eredetű tankokat [adott át](#) Ukrajnának, amelyeket az Elbit Systems, egy izraeli védelmi vállalat szerelt fel új, korszerű technológiákkal. Még ha mindezeket figyelmen kívül is hagyjuk, az európai hadseregek azért tudják ellátni Ukrajnát

fegyverekkel, mert saját régebbi eszközeit küldik át, a felszabadult helyet pedig modern, csúcstechnológiás felszereléssel töltik fel. Ebben a folyamatban az izraeli technológiák kulcsfontosságú szerepet játszanak Európa újrafegyverzésében – amelyet szinte valamennyi uniós ország és politikai csoport támogat.

EZ EGY TREND: IDEOLÓGIA A VERSENYKÉPESSÉG HELYETT

Nem ez az első alkalom, hogy az ideológia vagy a moralizálás a gazdasági realitások felé kerekedik. Az európai versenyképesség világszinten lemaradásban van, és ez az állítás lassan még a főszóbeli európai diskurzusban is konszenzussá vált. Az EU például – Ursula von der Leyen jelentős szerepvállalásával – veszélyeztette autóiparát a zöld átállás érdekében, sietve vált le az orosz energiáról a Moszkva elleni szankciók részeként, valamint elfogadta a világ első szigorú MI-szabályozását, miközben a legtöbb versenytársnál ilyen nincs. Az összes említett esetben – csakúgy, mint Izrael esetében – helye van morális vitáknak és eltérő nézőpontoknak. Európa azonban, úgy tűnik, mindig megfedekezik arról, amiről a versenytársak soha: a gazdasági és biztonsági önértékek kőkemény realitásáról.

A BRÜSSZELI HATALMI JÁTSZMÁK RÉSZEI A KONTEXTUSNAK

Ursula von der Leyen egyre nagyobb nyomás alatt találja magát. A nyáron bizalmatlansági indítványt kezdeményeztek ellene, de már újra azon versenyez a „szélsőbal” és a „szélsőjobb”, hogy ki nyújtsa be a következő bizalmatlansági indítványt elsőként. Bár rendkívül valószínűtlen, hogy az Európai Parlament végül menesztené őt (és az egész Bizottságot, mivel egy sikeres bizalmatlansági szavazás nem csak egy személyt, hanem az egész testületet eltávolítaná), mindez egyértelmű elégedetlenséget jelez munkájával szemben a politikai paletta mindkét oldalról.

Az EU vezetője már egy ideje bírálatok kereszttüzeiben áll a baloldal részéről, amiért nem lép fel Izrael gázai műveleteivel szemben. A Bizottság második embere, Teresa Ribera nemrégiben „fellázadt” ellene, és a gázai helyzetet „népirtásnak” nevezte, ezzel tovább emelve a tétet. (A Bizottság ügyvezető alelnöke burkoltan bírálta azt a vámmegállapodást is, amelyet von der Leyen az Egyesült Államokkal folytatott tárgyalásokról „hozott haza”.) A baloldaltól érkező politikai nyomás, hogy keményebben lépjen fel Izraellel szemben, olyan időszakban érkezik, amikor von der

Leyen egyébként is általános elégedetlenséggel szembesül az európaiak körében: egy friss [felmérés szerint](#) a polgárok 60 százaléka úgy gondolja, le kellene mondania. Röviden, a mozgástere korlátozott, és kénytelen emelni a téteket, illetve közelíteni a baloldalhoz, hogy fenntartsa a többség folyamatos támogatását.

MI FOG TÖRTÉNNI?

Jelenleg nem világos, milyen szankciókat vagy korlátozásokat vezethetnek be Izrael ellen. A Társulási Megállapodás kereskedelmi vonatkozásainak felfüggesztése önmagában [nem jelentene általános fegyverembargót](#), hanem inkább vámok kivetését eredményezné. Néhány tagállam, például Írország vagy Spanyolország ugyanakkor egy általános fegyverembargót is [szorgalmaz](#). Az EU–Izrael Társulási Megállapodás [teljes felfüggesztése](#) – amelyet csak egyhangúlag lehetne elfogadni, tehát a kevésbé harcias fővárosok, mint Budapest, Róma vagy Berlin támogatása is szükséges hozzá – továbbra is rendkívül valószínűtlen forgatókönyv marad, azonban a részleges felfüggesztés (különösen a kereskedelem terén) minősített többséggel is elfogadható.

Bár egyik napról a másikra aligha történik meg, még a radikális forgatókönyvek (például egy teljes fegyverembargó) is hamar valósággá válhatnak, ha a politikai diskurzus ebbe az irányba tolódik további gázai fejlemények vagy a brüsszeli hatalmi játszmák miatt. Addig is, az európaiaknak figyelniük kell – még mielőtt az európai versenyképesség rekviemére kerül sor –, hogy ismét egy olyan fejezet tanúi, amikor az ideológiát az európai gazdasági érdekek és realitások elé helyezik.